

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Gunther Frans

tegen

P-magazine / PNWS.be

Met een brief van 26 oktober 2020 dienen meester Stijn Tutenel en meester Benjamin Stevens namens hun cliënt, de heer Gunther Frans, een klacht in tegen P-magazine / PNWS.be. Aanleiding is een artikel van 14 oktober 2020 onder de titel “*Op hun gezicht klaarkomen, zagezegd voor de kunst*”. Hoofdredacteur Stefan Lambrechts antwoordt met een brief van 11 december 2020, waarop Stijn Tutenel en Benjamin Stevens reageren met een brief van 4 januari 2021 en Stefan Lambrechts opnieuw repliceert met een brief van 27 januari 2021.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft via videoconferentie een hoorzitting gehouden op 25 februari 2021. Meester Jasmine Doumen woonde de hoorzitting bij namens Gunther Frans. Voor P-magazine / PNWS.be was Stefan Lambrechts aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel citeert uit een biografie van Dennis Burkas. Volgens de inleiding spaart de auteur geen enkele bekende Vlaming in zijn boek, maar passeren er ook minder bekende personen de revue, die misschien wel geluk hebben dat ze onbekend zijn. Daarna volgen vier paragrafen uit het boek, met onder meer volgende citaten.

“Zo zit er in Aarschot een zagezegde modedefotograaf, die niks anders doet dan jonge, naïeve modellen seksueel te misbruiken. Gunther Frans is de Vlaamse versie van Harvey Weinstein. Hij vraagt aan modellen of hij op hun gezicht mag klaarkomen, zagezegd voor de kunst. Later zal hij dan die facial-foto’s gebruiken als drukingsmiddel, om zijn perverse misbruik verder te kunnen zetten. (...) Verschillende modellen die het slachtoffer werden van zijn perverse praktijken en zijn seksuele misbruik, hebben via bepaalde journalisten al getracht om hem te stoppen. (...) In 2017 werd ik op een week tijd gecontacteerd door maar liefst vier verschillende modellen die slachtoffer van Gunther waren, met de vraag of ik hen kon helpen. Eén van hen stuurde me screenshots door van hem, die tijdens een fotoshoot in zijn studio een pijpbeurt kreeg van een model, zo te zien dik tegen haar zin, terwijl hij dit ook nog eens zelf opnam met zijn webcam, allicht om later nog op de beelden te kunnen rukken. (...)”

Ten slotte volgt een link naar de webpagina waar het boek besteld kan worden.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER is modedefotograaf, onder meer gespecialiseerd in naaktfotografie. Hij noemt het artikel niet waarheidsgetrouw en lasterlijk. Hij zegt ook dat het de privacy schendt en dat er onterecht geen kans op wederhoor is gegeven.

Klager zegt dat het artikel commercieel opportunisme vermoedt in een journalistieke jas. Mediageuzen, de uitgever van P-magazine, geeft ook het boek van Dennis Burkas uit. Die heeft er belang bij dat zijn boek choqueert en Mediageuzen heeft commerciële en financiële belangen bij het succes ervan. De uitgeverij gebruikt haar eigen middelen en netwerk voor promotie, wat ook blijkt uit de link bij het artikel naar de webpagina waar het boek kan worden besteld.

Het artikel is niet meer dan een klakkeloze en integrale overname van een passage uit het boek. De journalist levert geen enkele bijdrage aan het maatschappelijk debat en beperkt zich tot tendentieuze en vage beweringen. Hij neemt zonder enige vorm van journalistiek onderzoek beweringen uit het boek over. Nochtans mag een journalist zich niet louter baseren op verklaringen van derden waarvan de betrouwbaarheid niet is aangetoond.

De journalist heeft de inhoud niet gecontroleerd, maar heeft na een klacht van klager wel geprobeerd om via een oproep op sociale media bewijsmateriaal te verzamelen. Dat gebeurde via een concurrent van klager. Dit bewijst dat er op het moment van publicatie geen onderzoek was gebeurd naar de feiten en naar de beschuldigingen die klager ten laste worden gelegd. De plicht tot waarheidsgetrouwe berichtgeving en checken is niet nageleefd.

De journalist beweert dat hij de feiten gecontroleerd heeft op het moment dat hij de eindredactie deed van het boek van Dennis Burkas, maar hij legt daarvan geen enkel bewijs voor. Bovendien schrijft hij zelf in zijn repliek dat hij, aangezien het over een biografie ging, van mening was dat elke letter die erin stond, de waarheid moest zijn.

De journalist legt in zijn repliek een aantal verklaringen van vrouwen voor die de uitlatingen in het artikel zouden onderbouwen. De advocaat van klager is naar eigen zeggen niet de persoon om deze verklaringen in twijfel te trekken of te beoordelen, maar als er sprake zou zijn van seksueel misbruik en als de verklaringen werkelijk zouden kloppen, vraagt zij zich af waarom er geen enkele klacht is ingediend. Ze vraagt zich af wat de waarde is van deze verklaringen als er niets achter zit.

Het artikel uit verregaande, betwiste, niet gestaafde en lasterlijke beschuldigingen ten aanzien van klager, waar het hem beschuldigt van seksueel misbruik en chantage en hem vergelijkt met Harvey Weinstein, een notoire en veroordeelde zedendelinquent. In het artikel is sprake van jonge vrouwen, wat geïnterpreteerd kan worden als minderjarigen. Klager heeft echter nooit enige klacht ontvangen in verband met seksueel misbruik, er loopt geen gerechtelijk onderzoek tegen hem en hij heeft een blanco strafblad.

Klager is geen publiek figuur en heeft niet de intentie om dat te worden. Hij heeft nooit laten blijken dat hij akkoord zou gaan met de verspreiding van persoons- en privégegevens. Door de vermelding van zijn naam, voornaam en woonplaats schendt het artikel zijn privéleven en menselijke waardigheid. Het artikel draagt op geen enkele wijze bij aan een debat van algemeen belang en het maatschappelijk belang kan de vermelding van de naam en voornaam van klager dan ook niet verantwoorden.

Klager is op geen enkel moment gehoord om zijn versie van de feiten te geven. Hij is daartoe nooit uitgenodigd. De journalist beweert dat hij klager gecontacteerd heeft op het moment dat hij eindredactie deed van het boek van Burkas in 2019, maar klager ontkent dat.

P-magazine/PNWS.be heeft het artikel na een brief van de advocaat van klager offline gehaald, waarmee het toegaf dat het een inbreuk maakte op diverse rechtsgronden. Maar het is opnieuw online geplaatst onder invloed of druk van auteur Dennis Burkas van het boek, wat volgens klager blijkt uit een bericht dat hij ontving van Burkas. Klager vraagt zich daarom af of er wel sprake is van onafhankelijke berichtgeving. Het artikel werd weer online geplaatst uit puur commerciële overwegingen en geldgewin, wat getuigt van kwade trouw. Daarop heeft klager het artikel via eenzijdig verzoekschrift bij de rechtbank offline laten halen.

Klager heeft geen klacht ingediend tegen het boek van Burkas, omdat Burkas een eigen, specifiek publiek heeft wat verschilt van het publiek van P-magazine en omdat het publiek van P-magazine veel ruimer is. Bovendien is klager niet de enige die in het boek de revue passeert, wat wel het geval is in het artikel.

P-magazine / PNWS.be zegt dat het artikel geen journalistiek stuk is, dat de feiten al eerder gecheckt waren, dat eerder ook al wederhoor was gevraagd en dat het geoorloofd was om klager te identificeren.

Het artikel is geen journalistieke bijdrage, maar louter publiciteit voor het boek van Dennis Burkas, dat ook door Mediageuzen, de uitgeverij van P-magazine, wordt uitgegeven. Dat blijkt duidelijk uit de inleiding en uit de link naar de webwinkel van P-magazine. P-magazine heeft in totaal een vijftal passages uit het boek gepubliceerd om het te promoten. Het artikel is duidelijk opgesteld ter promotie van het boek en niet als journalistiek stuk. Er is dan ook geen sprake van commercieel opportunisme verhuld in een journalistieke jas, zoals klager beweert. Het is niet verboden om reclame te maken voor een boek dat uitgegeven werd door dezelfde uitgever als die van P-magazine.

De journalist is niet enkel de auteur van het betwiste artikel, maar heeft ook de eindredactie van het boek van Burkas gedaan, al wordt zijn naam in het boek niet vermeld. Hij heeft gedurende zes maanden de inhoud van het boek gecheckt, waarbij ook het verhaal over klager. Hij had dus al gecheckt nog voor het boek werd uitgegeven. Het was dan ook niet nodig om de feiten opnieuw te checken bij de publicatie van het artikel.

Vanuit zijn werk voor P-magazine kent de journalist tientallen modellen persoonlijk. Het was dan ook eenvoudig om het verhaal over klager te checken en verschillende modellen hebben op het moment van zijn eindredactie van het boek getuigd over bizarre ervaringen met klager. Hij heeft met modellen gesproken die zowel het misbruik als de chantage persoonlijk hebben meegemaakt. Nog voor het boek uitkwam heeft hij verschillende screenshots ontvangen van gesprekken via Whatsapp, Messenger enz. die dit bevestigen.

In het artikel is geen sprake van minderjarige meisjes, zoals klager beweert. Maar de journalist heeft intussen wel weet van vijftienjarige meisjes die door klager benaderd werden via sociale media. Hij verwijst naar een gesprek met een vijftienjarige, waarin klager vraagt naar haar seksuele fantasieën en zichzelf aanbiedt als ze een en ander zou willen proberen. De journalist is op dingen gestoten die nog ernstiger zijn dan wat Burkas in zijn boek schrijft.

Het was niet nodig om in het artikel te verwijzen naar deze verklaringen omdat het om louter promotie van het boek ging. Een verwijzing naar de verklaringen was in dit kader niet relevant. Het artikel was niet bedoeld als een journalistiek stuk en de journalist wilde geen dingen opnemen die de aandacht van het boek zouden afleiden. Hij zegt ook dat hij op het moment van publicatie geen tijd had om iets aan het artikel toe te voegen.

De journalist heeft nooit een oproep op sociale media gedaan om bewijsmateriaal te verzamelen, zoals klager beweert, want het bewijs was er al. De vraag voor bewijzen kwam van een Facebook-groep van fotografen en modellen die niet wisten dat de journalist zijn research al had gedaan en die wilden helpen nadat P-magazine verplicht werd om het artikel offline te halen.

Op het moment dat hij eindredactie deed van het boek van Burkas heeft de journalist klager telefonisch gecontacteerd voor zijn versie van de feiten. Hij heeft zich op dat moment niet bekendgemaakt als journalist van P-magazine, maar als eindredacteur van het boek. Hij heeft wel gezegd dat Mediageuzen ook eigenaar is van P-magazine. De reactie van klager bleef beperkt tot een scheldpartij, waarna hij de telefoon dicht gooide.

Het was bij de publicatie van het artikel niet nodig om opnieuw wederhoor te vragen aan klager, omdat alle feiten bewezen waren en omdat de journalist klager al gebeld had naar aanleiding van de eindredactie van het boek.

De journalist heeft na een klacht van de advocaat van klager het artikel even offline gehaald. Na intern overleg met de jurist en de verantwoordelijke uitgever is het opnieuw online geplaatst. Dat is niet gebeurd onder druk van Dennis Burkas, zoals klager beweert. De journalist heeft Burkas wel op de hoogte gebracht van het offline halen en opnieuw publiceren. Hoe Burkas in dat verband gereageerd heeft ten aanzien van klager, is zijn zaak en niet die van P-magazine. Nadat het artikel opnieuw online was geplaatst, heeft klager het via eenzijdig verzoekschrift bij de rechtbank offline laten halen. Maar deze beschikking is vernietigd ingevolge derdenverzet van de journalist.

De vermelding van de naam en voornaam van klager is geoorloofd. Er was geen reden om het artikel te anonimiseren omdat de passage in het boek ook niet anoniem is. Klager is geen publiek figuur, maar hij werkt samen met modellen die wel publieke figuren zijn en hij doet zijn best en heeft de ambitie om een publiek figuur te worden, om zo fotoshoots te kunnen regelen met modellen die al een zekere naam hebben. Hij probeert zijn signatuur zoveel mogelijk te verspreiden, zodat de lijn tussen publiek figuur of niet redelijk dun is.

BESLISSING

De journalist zegt dat het artikel een reclameboodschap is. Indien het om een reclameboodschap zou gaan, dan is dit strijdig met artikel 11 van de Code dat zegt dat een journalist zich niet leent tot reclame en dat reclameboodschappen en andere commerciële bijdragen zodanig gebracht moeten worden dat de mediagebruiker duidelijk kan vaststellen dat het geen journalistieke werken zijn.

De Raad is echter van oordeel dat het wel degelijk om een journalistiek product gaat dat ook als dusdanig wordt gepresenteerd. De journalist heeft bij de publicatie van zijn artikel een inhoudelijk journalistieke keuze gemaakt met betrekking tot de gepubliceerde passage uit het boek van Dennis Burkas. De Raad spreekt zich niet uit over de inhoud en de waarheidsgetrouwheid van het boek, maar enkel over het artikel. De passage in het artikel is een letterlijke overname uit het boek, wat klager niet betwist. Het is geoorloofd om uit een boek te citeren en de Raad spreekt zich niet uit over de waarheidsgetrouwheid van die citaten en over het feit of de beschuldigingen in de citaten al dan niet gegrond zijn. De Raad spreekt zich wel uit over de manier waarop de journalist met deze citaten is omgegaan. De journalist

is immers verantwoordelijk voor de selectie die hij maakt en voor de manier waarop hij die selectie kadert en presenteert.

De journalist citeert uit het boek onder meer dat klager 'niks anders doet dan jonge, naïeve modellen seksueel misbruiken' en dat hij hun foto's gebruikt 'als drukingsmiddel, om zijn perverse misbruik verder te kunnen zetten'. Hij maakt in het artikel geen enkel voorbehoud bij deze algemene en verregaande citaten, terwijl het gaat om ernstige beschuldigingen die strafrechtelijk vervolgbaar zijn. Hij zegt dat de citaten onderbouwd zijn door verklaringen die hij verzameld heeft bij meisjes en vrouwen, maar dat blijkt op geen enkele manier uit het artikel. Dat de journalist de aandacht niet wilde afleiden van het boek of dat hij geen tijd had, doet daar niets aan af.

De beschuldigingen uit het artikel zijn ernstig en betreffen de eer en de goede naam van klager. De beschuldigingen worden zonder terughoudendheid uit het boek overgenomen. De Raad kan niet vaststellen of er in het kader van deze beschuldigingen een loyale kans op wederhoor is geboden. Hij kan alleen vaststellen dat er in het artikel op geen enkele manier naar een wederhoor of een reactie van klager wordt verwezen, terwijl dit wel degelijk aangewezen was volgens de richtlijn bij artikel 20 van de Code.

Klager is geen publiek figuur, wat de journalist zelf schrijft in de inleiding van het artikel. Klager maakt ook aannemelijk dat er met betrekking tot de vermelde beschuldigingen geen gerechtelijke procedures tegen hem lopen, die beperkte of volledige identificatie zouden rechtvaardigen. Daarom betekent de vermelding van de naam, voornaam en woonplaats van klager een schending van het privéleven.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 11 maart 2021